

IV Dni Kultury Solidarności 17 października – 10 grudnia 2013

Już po raz czwarty w Poznaniu i innych miejscowościach Wielkopolski, w Krakowie i Jerzmanowicach-Przebinii, w Wilanowie, Warszawie a także na Podkarpaciu odbywać się będą Dni Kultury Solidarności. Mottem przewodnim dla tegorocznego cyklu wydarzeń jest „Samorządność w cywilizacji solidarności”.

Daty, między którymi rozpięto program Dni Kultury Solidarności, nie są przypadkowe. 17 października to ustanowiony przez Organizację Narodów Zjednoczonych Dzień Walki z Ubóstwem. Ruch Społeczny Pro Publico Bono, inspirowany przez twórców Fundacji Pomocy Wzajemnej „Barka”, w sposób szczególny pragnie w tym dniu podkreślać ideę solidarności, która wyraża się przede wszystkim w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Pragniemy w tym dniu zwrócić uwagę na realizowane, zwłaszcza w oparciu o Kartę Solidarności, programy partnerskie, angażujące podmioty społeczeństwa obywatelskiego oraz instytucje publiczne, w tym zwłaszcza samorządowe. Dzięki tym programom – do których należy m.in. Wielkopolskie Laboratorium Gospodarki Solidarnej – wiele osób ma szansę na godne funkcjonowanie we wspólnocie obywatelskiej. 10 grudnia z kolei to Dzień Praw Człowieka. Kolejna okazja do podkreślenia, że program i wysiłki ludzi zaangażowanych w Ruch Społeczny Pro Publico Bono skoncentrowane są na problemie człowieka i jego godności, zaś solidarność to nic innego jak podejmowanie wysiłków na rzecz wspólnego dobra, z którego każdy członek wspólnoty – zaangażowany w jego współtworzenie na miarę swoich możliwości – może korzystać na równych prawach.

Punktem odniesienia Dni Kultury Solidarności jest bez wątpienia Karta Solidarności, której podpisanie i ogłoszenie miało miejsce już cztery lata temu. Ten dokument przez ostatnie lata stał się rzeczywistą podstawą tworzenia oryginalnej instytucji życia społecznego. Porozumienia lokalne, między podmiotami obywatelskimi a organami władzy państwowej i samorządowej, zawierane dla realizacji zasad i postanowień Karty Solidarności, zmieniają społeczną rzeczywistość w różnych jej wymiarach w szczególności w Wielkopolsce (Laboratorium Gospodarki Solidarnej) oraz w Małopolsce (Laboratorium Kultury Pamięci)

Karta Solidarności, ustanowiona przez ruch Pro Publico Bono 10 Czerwca 2009 roku stanowi o konieczności budowy owej wspólnoty w oparciu o porozumienie i współdziałanie możliwie wszystkich struktur powiatu - samorządu powiatowego, samorządów gminnych, instytucji naukowych, edukacyjnych i gospodarczych, a przede wszystkim samych obywateli i ich organizacji. Karta Solidarności jest nie tylko dokumentem, odwołującym się do dziedzictwa bł. Jana Pawła II – jej podpisanie miało miejsce w trzydziestą rocznicę mszy papieskiej na krakowskich Błoniach (10 czerwca 1979 rok), ale przede wszystkim – instytucją życia społecznego.

Karta Solidarności to podstawowy instrument wspierania rozwoju samorządności obywatelskiej. Celem, jaki przyświecał jej ustanowieniu jest rozwój cywilizacji solidarności, która wiąże się ściśle z coraz aktywniejszym i szerszym angażowaniem się obywateli w sprawy publiczne - ich troskę o dobro wspólne i siebie nawzajem. IV Dni Kultury Solidarności

będą najlepszą okazją do refleksji nad dotychczasowym rozwojem Karty Solidarności i nad jej przyszłością. Nie ulega żadnej wątpliwości, że w najbliższych latach Ruch Pro Publico Bono będzie dążył do instytucjonalizacji Karty.

Karta Solidarności to fundament i główna oś Dni Kultury Solidarności. Jak co roku Dni te będą mieć własne kamienie milowe, wyznaczające kierunki refleksji i dyskusji.

Karta Solidarności wyrasta wprost z dziedzictwa Jana Pawła II. Dni Kultury Solidarności wpisują się w trwającą nadal Kampanię Społeczną Sollicitudo Rei Socialis, inspirowaną encykliką bł. Jana Pawła II pod tym samym tytułem. Propagowaniem dziedzictwa bł. Jana Pawła II, który wkrótce zostanie ogłoszony świętym, w sposób szczególny zajmuje się Kolegium Wigierskie. W roku 2013 mija także dziesiąty rok od zainicjowania działalności Kolegium Wigierskiego – będziemy o tym przypominać w czasie Dni Kultury Solidarności.

W sposób szczególny będziemy chcieli przypomnieć w kontekście społecznej solidarności postać o. Józefa Wrześnińskiego (twórcy ruchu społecznego ATD IV Świat). Ruch Społeczny ATD IV Świat (All Together for Dignity; Agir Tous pour la Dignité), czyli po polsku „rAzem posTawmy na goDność”) to międzynarodowy ruch, stawiający sobie za cel walkę z ubóstwem. Obok działalności charytatywnej ruch ten stawia na projekty badawczo-naukowe dotyczące mechanizmów wykluczenia społecznego.

Polska tradycja pracy organicznej, która jest żywa zwłaszcza w Wielkopolsce, każe nam afirmować działania, które zmierzają do rozwiązania problemów wykluczenia i ubóstwa. Dlatego Dni Kultury Solidarności, zwłaszcza w części poznańskiej, wielkopolskiej, będą akcentować historyczny i współczesny dorobek pracy organicznej. Dwusetna rocznica urodzin arcybiskupa pracy organicznej, Hipolita Cegielskiego, który wyznaczył kierunek i standardy w pracy u podstaw na rzecz tworzenia fundamentów wspólnoty obywatelskiej w niesprzyjających warunkach obcego, wrogiego państwa, będzie okazją do zgłębienia jego dziedzictwa i zapoznania się z osiągnięciami tych podmiotów, które ów dorobek kultywują.

Rok 2013 został ogłoszony przez samorząd województwa wielkopolskiego „Rokiem Hipolita Cegielskiego”. Ruch Społeczny Pro Publico Bono aktywnie włączył się w propagowanie dziedzictwa tego wielkiego Polaka i Wielkopolanina na forum ogólnokrajowym. Szczególnym tego wyrazem było przyznanie Towarzystwu im. Hipolita Cegielskiego honorowego tytułu Instytucji Pro Publico Bono. Ruch Społeczny Pro Publico Bono uznaje Hipolita Cegielskiego i ideę pracy organicznej jako fundamentalny element tradycji naszego społeczeństwa, jego kultury i dziedzictwa naszej obywatelskiej samorządności.

W roku 2013 przypada 600 rocznica zawarcia Unii horodelskiej. Legła ona u podstaw republikańskich tradycji naszego narodu. Ów akt poszerzania sfery wolności obywatelskich z rodów szlacheckich Korony Królewskiej na rody Wielkiego Księstwa Litewskiego stał się kamieniem węgielnym ustroju obywatelskiego Rzeczypospolitej.

Unia horodelska została zawarta 2 października 1413 w Horodle pomiędzy Polską a Litwą. Potwierdzała wspólną politykę obu państw. Wprowadziła również instytucję odrębnego wielkiego księcia na Litwie wybieranego przez króla Królestwa Polskiego za radą i wiedzą bojarów litewskich oraz panów polskich, wspólne sejmy i zjazdy polsko-litewskie, urzędy wojewodów i kasztelanów na Litwie. Jej kluczowym dla ustroju Rzeczypospolitej postanowieniem było zrównanie litewskiej szlachty katolickiej z polskimi rodami.

Odwołanie się do tradycji właśnie tej unii między Koroną Królestwa Polskiego a Wielkim Księstwem Litewskim ma wymiar szczególny, gdyż była ona absolutnie unikalnym jak na owe czasy, a nawet dziś budzącym podziw i zdumienie przejawem dojrzałości kultury obywatelskiej oraz troski o dobro wspólnoty przekraczającej nawet granice państw. Na szczególną uwagę zasługuje preambuła aktu unii, przypisywana Pawłowi Włodkowicowi:

Miłość tworzy prawa, włada państwami, urządza miasta, wie dzie stany Rzeczypospolitej ku najlepszemu końcowi, a kto nią pogardzi, ten wszystko utraci. Dlatego też my wszyscy zebrani, prałaci, rycerstwo i szlachta, chcąc spocząć pod puklerzem miłości i przejęci pobożnym ku niej uczuciem, niniejszym dokumentem stwierdzamy, że łączymy i wiążemy nasze domy i pokolenia, nasze rody i herby (...) bo z miłości łączą się narody...

Ruch Społeczny Pro Publico Bono stoi na stanowisku, że solidarność zaś, także w jej społecznym i obywatelskim wymiarze, jest praktycznym wyrazem tej miłości, do której odwoływał się autor preambuły aktu Unii Horodelskiej, zaś akt podpisany w Horodle leży u podstaw tradycji samorządowych Polski, o których przede wszystkim będziemy debatować w czasie Dni Kultury Solidarności i do których będziemy się odnosić. Nie zabraknie pytań o miejsce samorządu w naszym państwie, o jego kondycję i oczekiwania wobec niego, a także o to, jaką funkcję powinien pełnić i w jaki sposób – za jego pośrednictwem- powinniśmy organizować życie społeczne w naszym kraju. Będziemy też poszukiwać odpowiedzi na pytania o konstytucyjne miejsce rodziny, jako szczególnego podmiotu obywatelskiej samorządności, któremu należy się ochrona i gwarancje rozwoju. Nade wszystko, kierując się przesłaniem Karty Solidarności, będziemy zastanawiać się nad tym, w jaki sposób uczynić samorządność czynnikiem tworzenia autentycznej „cywilizacji solidarności”, w której podstawowy sens działalności publicznej wyznacza cel, jakim jest człowiek – jego godność i wolność oraz troska o należyte rozumienie i wykonywanie jego praw indywidualnych i społecznych.